

Gemeentelijke prioriteiten in moeilijke tijden

Er is zwaar weer op komst. Als rekening wordt gehouden met een voortwoekerende Europese schuldencrisis en een daaraan gerelateerde bankencrisis zullen de economische vooruitzichten opnieuw moeten worden bijgesteld. In dat geval gaat het kabinet extra bezuinigen boven op de 18 miljard uit het Regeerakkoord. Mijns inziens zou het hier moeten gaan om structurele bezuinigingen in de sfeer van woning- en arbeidsmarkt, zoals door de sociale vlaktaks of een versobering van het ontslagrecht. Juist nu moeten we als christendemocraten het vizier op de toekomst houden en moeilijke maatregelen niet uit de weg gaan.

door Raymond Gradus

prof.dr. R.H.J.M. Gradus
is directeur van het
Wetenschappelijk Instituut
voor het CDA.

Ook voor de medeoverheden en hun begroting heeft een bijstelling van de rijksbegroting aanzienlijke consequenties, terwijl de huidige bezuinigingen al de nodige hoofdbreken kosten. Immers, behalve de doorwerking van 18 miljard via de normeringsystematiek door een lagere uitkering uit het gemeente- en provinciefonds en enkele specifieke bezuinigingen (zoals de opgelegde taakstelling in verband met de overheveling van begeleiding naar de wmo en de bezuiniging op locatiegebonden subsidies) worden veel gemeenten geconfronteerd met een teruglopende woningmarkt en aanzienlijke afboekingen op hun grond- en vastgoedposities. Extra bezuinigingen in de orde van vijf miljard zouden bij benadering betekenen dat 1 miljard op het bordje van de medeoverheden komt. Daar komt nog bij dat juist in deze tijd sommige gemeentelijke uitgaven zoals minimabeleid en bijstand extra geld vragen.

Hierdoor worden gemeenten en ook provincies gedwongen om voor de begroting van de komende jaren keuzen te maken. Ik adviseer om die niet ten koste te laten gaan van investeringen. Juist nu zijn investeringen in de gemeentelijke infrastructuur zowel wat betreft wegen, kabels en leidingen noodzakelijk. Dit betekent wel dat elders middelen gevonden moeten worden om de huishouding van medeoverheden op orde te krijgen.

'Lean en mean'

Daarbij is in de sfeer van bedrijfsvoering en bureaucratie nog het nodige te halen. Een overheidsapparaat dat 'lean en mean' is, laat meer ruimte aan maatschappelijke organisaties en bedrijven. Daarbij is het afstoten van taken naar sport- en welzijnsorganisaties soms onontkoombaar. Eveneens valt nog veel winst te behalen door anders te organiseren. De centralisatie van de inkoopfunctie bij het rijk levert een aanzienlijke besparing op. Zo worden bijvoorbeeld de inkoopfuncties van de departementen van Sociale Zaken, Volksgezondheid, Binnenlandse en Buitenlandse Zaken samengevoegd. Wel is een zekere massa bij de inkoopfunctie noodzakelijk om voordelen te kunnen incasseren. Gemeenten kunnen dus door gemeentelijke samenwerking bij de inkoop of door onderbrenging bij een buurgemeente aanzienlijke besparingen realiseren. Dit geldt uiteraard ook voor andere 'backoffice' functies zoals personeel, informatievoorziening en administratie. Opvallend is dat er in

nationale en Europese wet- en regelgeving belemmeringen zijn voor gemeenten, provincies en ZBO om bij de landelijke Shared Services aan te sluiten of tot een combinatie te komen tussen de verschillende overheidslagen. De Minister van BZK dient die belemmeringen zo snel mogelijk op te heffen. Ook kan door publiek-private samenwerking (pps) geld worden bespaard en worden partijen in hun competentie aangesproken. Kansrijk lijkt het stimuleren van pps in het onderwijs en de zorg- of welzijnsector bijvoorbeeld door samenwerking met woning-corporaties.

Raymond Gradus: 'Juist nu mag van de overheid een uitgestoken hand worden verwacht naar de meest kwetsbaren.'

Uitgestoken hand

Uiteraard zullen we er niet aan ontkomen keuzen te maken. Het kritisch doorlopen van de gemeentelijke en provinciale uitgaven is noodzakelijk. Vanuit een christendemocratische bril verdient het aanbeveling om investeringen of uitgaven die de meest kwetsbaren in de samenleving betreffen zoals gemeentelijk minimabeleid of de wmo zoveel mogelijk te ontzien. Dit zet extra druk op besparingen in de sfeer van bureaucratie of een zo efficiënt mogelijke ondersteuning. Bedrijfsvoering zou niet alleen een punt moeten zijn voor een (onafhankelijke) gemeentesecretaris maar ook deel uit moeten maken van het politieke discours. Christendemocraten kiezen voor een overheid die 'mean en lean' is om de samenleving zoveel mogelijk ruimte te geven maar ook voor een overheid die de noodzakelijke taken zelfverzekerd en met doortastendheid kan aanpakken. Juist van een gemeentelijke overheid mag op dit moment het vizier op de toekomst en een uitgestoken hand worden verwacht naar de meest kwetsbaren in de samenleving. ●

Reageren? gradus.wi@cda.nl